

Teknikföretagen

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten
Mats Johnsson

2016-01-05

Lena Heldén
lena.helden@teknikforetagen.se
08-782 08 31

Remiss av rapporten “Research quality evaluation in Sweden –FOKUS” rörande modell för resurstilldelning till universitet och högskolor innefattande sakkunnig granskning av forskningens kvalitet och relevans Diariern U2014/07505/F.

Teknikföretagen har inbjudits att inkomma med remissvar på utredningen Research quality evaluation in Sweden – FOKUS.

Teknikföretagen vill framföra följande synpunkter på förslaget:

Sammanfattning:

- Vi välkomnar att VR:s modell utöver vetenskaplig kvalitet också innehåller bedömning av kvalitetsutvecklande inslag och genomslag i samhället.
- Den andel som är prestationsbaserad bör öka från det föreslagna 20 procent till hälften av resurstilldelningen i en stegvis ökning.
- Den andel som bedömer kvalitetsutvecklande faktorer och genomslag i samhället – som speglar samverkan med det omgivande samhället och resultat därav – bör öka till att på sikt omfatta 40-50 procent av modellen.
- Det bör ingå experter från företag och institut i de paneler som bedömer vetenskaplig kvalitet, för att komplettera det inomvetenskapliga perspektivet med vad som är vetenskaplig kvalitet och excellens ur ett industriellt perspektiv, i områden som är relevanta för näringslivet.
- I de ”peer reviews” som Vetenskapsrådet föreslår bör näringslivet systematiskt finnas representerat i områden som är relevanta för näringslivet.
- Det finns flera delar i VINNOVAs piloter för bedömning av samverkan som bör tas med i VRs modell, såsom att näringslivet är med och bedömer samverkan inom områden med relevans för näringslivet.
- Målet bör vara att VR och VINNOVA gemensamt utvecklar och svarar för genomförande av ett resurstilldelningssystem.

Förslagen

VR har på ett förtjänstfullt sätt utrett denna komplexa fråga. Teknikföretagen har inbjudits av VR för diskussion av förslagen under utarbetande av modellen. Utredningens sekretariat har också medverkat i möten med Teknikföretagens

Teknikföretagen
Box 5510, 114 85 Stockholm
Storgatan 5, Stockholm
Telefon 08-782 08 00
Fax 08-782 09 00
www.teknikforetagen.se

FoU och SME-referensgrupper vid ett par tillfällen. Dessa dialoger har varit mycket värdefulla.

Bakgrund

Teknikföretagen har 3700 medlemsföretag varav merparten är små och medelstora företag. Det är företag inom verkstad, medicinteknik, it med flera branscher, företag som ABB, Bombardier, Ericsson, Firefly, IBM, SenseAir, Siemens, AB Volvo och Volvo Cars, SAAB, Scania, SKF, ÅF med flera företag. Flera av dessa företag har en stor del av sin FoU, sina tjänster och produktion i Sverige.

De senaste åren har vi sett en nedåtgående trend i företagens investeringar i FoU i Sverige. Företagen stod år 2013 för drygt två tredjedelar av den FoU som genomfördes i Sverige jämfört med tre fjärdedelar ett decennium tidigare. Även om denna minskning inte gäller alla sektorer så är det en oroande utveckling. Särskilt med tanke på att företagen står för en stor del av tillväxt, exportinkomster och en miljon arbetstillfällen i Sverige. Svenska företag har till stor del sina marknader utanför landets gränser, och det är också i andra regioner som de stora tillväxtländerna finns.

Många av våra konkurrentländer lägger stora resurser på FoU, samverkan och mobilitet mellan akademi, näringsliv och institut. Det är avgörande för näringslivets konkurrenskraft att företagen bygger in ny kunskap i sina varor, processer och tjänster på sätt som gör dem attraktiva för kunderna. Samverkan mellan akademi, institut och företag har stor betydelse för var företagen lägger sina framtida investeringar.

Flera studier visar att samverkan främjar kvalitet i forskning och utbildning. En rad svenska och internationella studier visar att forskning som bedrivs i samverkan mellan akademi och företag blir mer citerad och är av högre kvalitet än den som bedrivs inom akademien. En undersökning utförd av Svenskt Näringsliv visar att sju av tio forskare som samarbetat med företag anger ökad forskningskvalitet som en positiv effekt.

Vana av samverkan är en svensk styrkefaktor

När industri, institut och akademi samarbetar inom forskning och utveckling blir resultaten ofta mer relevanta och kan ge upphov till innovationer, export och nya jobb. Detta kan i sin tur dra till sig nya investeringar till Sverige. I det perspektivet är det intressant att diskutera hur näringsliv, institut och akademi i högre grad än idag kan berika varandras forsknings och utvecklingsarbete.

Det är helt avgörande att samverkan med näringslivet premieras, värderas och resurssätts såväl nationellt som vid enskilda lärosäten för att samverkan ska nå genomslag i akademien. Tydlighet kring nyttan med samverkan i allt från strategier, stöd från ledningsnivå till forskare som samverkar, vid meritering och resurssättande är centralt. Teknikföretagen har därför med stort intresse följt VRs arbete och deltagit i dialog med VR kring dessa viktiga frågor.

3. Inledning - VRs uppdrag

Regeringens uppdrag till Vetenskapsrådet att föreslå en modell för resurstilldelning till universitet och högskolor – som innefattar såväl vetenskapliga bedömningar som bedömning av forskningens relevans och nytta för samhället – är mycket välkommet.

Resurstilldelningen till högskolan bör främja en systemsyn och ökad integration mellan kunskapstriangelns olika delar – utbildning, forskning och innovation – för ökad samhällsnytta.

Enligt en intervjustudie från VINNOVA så betonade landets rektorer vikten av att samverkan är en integrerad del av forskningen och utbildningen. Trots detta hanteras ofta nyttiggörandet separat och avskilt från forskning och utbildning, som ses som huvuduppdragen. Den andel som går till samverkan av grundanslagen till forskning och utbildning vid högskolan behöver öka så att det finns tydliga incitament för forskare och högskolor att bidra till nyttiggörande av forskning och utbildning för ökad tillväxt och arbetstillfällen i Sverige.

Teknikföretagen välkomnar att den föreslagna modellen ska vara kvalitetsdrivande och verka för att forskning av hög kvalitet ska bidra till samhällets utveckling. VR konstaterar i utredningen "Hur mycket ett system för prestationsbaserad resurstilldelning kan förväntas öka kvaliteten på landets forskning beror enligt en studie dels på hur stor andel av resurserna det rör sig om, dels på hur länge det prestationsbaserade systemet har varit i drift."

Den andel som är prestationsbaserad bör därför stegvis öka från nuvarande 20 procent. Den andel som bedömer kvalitetsutvecklande faktorer och genomslag – som fångar upp samverkan med det omgivande samhället och resultat – bör på sikt, när kriterierna har utvecklats vidare – uppgå till 40- 50 procent av modellen.

Frågeställningar som hur tvärvetenskaplig forskning får genomslag i modellen, att den främjar nytänkande och innovativitet samt att forskarutbildningen inte nedprioriteras är centrala. En kombination av indikatorer och fallstudier lägger en bra grund för detta. Avgörande är vilka som bedömer och granskar dessa, vilken bakgrund, erfarenheter och referensramar de bär med sig. Det är därför helt avgörande att bedömarna i de olika panelerna, såväl forskningsområdespanelerna som huvudpanelerna täcker in olika perspektiv, kunskapsområden och bakgrund. Det nytänkande och innovativa uppstår ofta när olika perspektiv möts och bryts mot varandra.

Teknikföretagen hade föredragit att VR och VINNOVA fått ett gemensamt uppdrag att föreslå en modell som omfattar såväl vetenskaplig excellens, samverkan som genomslag. Det finns flera delar i VINNOVA:s piloter för bedömning av samverkan som bör integreras i VRs modell, såsom att näringslivet är med i paneler/programråd och att näringslivet ges möjlighet att bedöma samverkan genom en enkät. Målet bör vara att VR och VINNOVA gemensamt utvecklar och svarar för genomförande av ett resurstilldelningssystem.

5. Ramverk för utvärderingen – komponenter, kriterier och underlag för panelernas bedömningar

Vad vetenskaplig kvalitet är definieras inte i utredningen. Hur vetenskaplig kvalitet definieras, mäts och följs upp och vem som bedömer kvaliteten blir avgörande för hur resurser ges. Såväl ett inomvetenskapligt perspektiv på vetenskaplig kvalitet som näringslivets och det omgivande samhällets perspektiv är relevant för att forskningen ska bidra till innovationer och välfärd. I hård konkurrens med andra länder om FoU-investeringar är samverkan en av de faktorer som avgör lokaliseringen av företagens FoU-investeringar.

Den vetenskapliga kvaliteten bedöms idag genom antalet publicerade artiklar, citeringar och extern finansiering. Vi välkomnar att bedömningen också föreslås göras genom "Peer Reviews". Kvalificerade personer från näringsliv och institut – personer som forskar eller har motsvarande kompetens – bör systematiskt medverka vid bedömningen för att vidga perspektiven. När de konstnärliga och humanistiska områden bedöms bör likväl personer som kan dessa områden, men som finns utanför akademien, delta. Annars får vi ett system där likar bedömer likar, vilket verkar konserverande och främjar inte innovativitet eller omsättning av resultaten i det omgivande samhället.

Indikatorer som är relevanta även för att bedöma den vetenskapliga kvaliteten ur ett industriperspektiv är mått som mäter djupet i samverkan, såsom antalet adjungerade professorer, antalet industridoktorander, samproducerade artiklar och företags deltagande in kind. När företagen väljer att samverka på detta sätt är det en tydlig indikation att forskningen är intressant för dem i deras FoU-arbete och för deras kompetensförsörjning. Det bör premieras i det nya resurstilldelningssystemet. Dessa indikatorer bör ingå i såväl den bakgrundsinformation som högskolorna ska delge, som i kvalitetsutvecklande faktorerna och i hur genomslag utanför akademien bedöms.

Idag är rörligheten mellan miljöer och länder låg. Genom ökad rörlighet och ökad andel samproducerade artiklar ökar kunskapen och perspektiven vidgas. Personer som rör sig mellan de olika miljöerna tar med sig nya perspektiv och idéer. Drivkraften för att röra sig mellan miljöer och regioner behöver öka genom tydliga incitament för detta i meriteringssystem och forskningsfinansiering. Teknikföretagen välkomnar därför att detta vägs in i de kvantitativa uppgifter som redovisas för komponenten kvalitetsutvecklande faktorer.

Tydliga incitament för samverkan med det omgivande samhället för kvalitet och tillväxt

Det finns idag ett fungerande system med så kallade ALF-medel, i vilket samverkan premieras, som VR kan dra lärdom av.

Teknikföretagen välkomnar att de fem huvudpanelerna, som ska representera de fem vetenskapsområdena, föreslås att till hälften bestå av expertis som representerar samhälls- och/eller näringslivsintressen inom det aktuella vetenskapsområdet!

Det är två eller flera parter som medverkar i samverkan och nyttan för alla dessa bör påverka resurstilldelningen. Även företagens syn på samverkan bör vägas in vid utvärdering av samverkan.

Teknikföretagen, ansvarig innovationsfrågor

Lena Heldén